

verdandisten

VÅREN 2018

● EN TIDNING FRÅN VERDANDI OM GEMENSKAP OCH SOLIDARITET

**HEM
LÖSHET**
*DIN RÄTT TILL
EN BOSTAD*

VERDANDI ÖREBRO
DRIVER "BOSTAD FÖRST"

**NU
KOMMER
UNGDOMARNA**
*Therés Andréasson
startar nya avdelningar*

**alla
behövs**

DAGS FÖR VAL DEN 9 SEPTEMBER:

**"Rösta för social
RÄTTVISA"**



**Ladda hem Verdandis
Sommarkatalog 2018
den 12 juni
på: verdandi.se**

Under lov och helger erbjuder Verdandi gemenskap och aktiviteter, för både stora och små, på ett stort antal platser i landet. Vi gör mycket roligt tillsammans: badar, odlar, bakar, läser läxor och upptäcker kultur och nya platser. Kom med och se vad som händer på din ort. Ladda hem Verdandis Sommarkatalog på: verdandi.se.

10

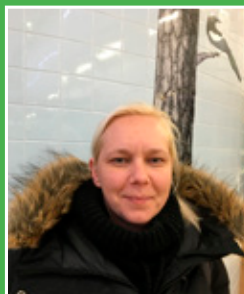
"... att straffa den som redan har det svårt gör varken den enskildes liv eller samhället bättre.



LÅS CARINA DAHLS, VERDANDI
OCH EMELIE ROSÉNS, EKSAM
KRÖNIKA OM HEMLÖSHET.

26

Verdandikongressen 2017 beslutade att satsa på ett ungdomsförbund. Therés Andréasson är projektledare för ungdomsprojektet som ska starta nya ungdoms-avdelningar.



NYBILDADE
AVDELNINGEN
VERDANDI KALLHÄLL
UNGDOM.

30

Nytt samarbetsprojekt mellan LO, ABF, Folkets Hus och Parker, Verdandi, Hyresgästföreningen och Unga Örnar.



Rösta för social RÄTTVISA!

Den 9 september är det val i Sverige. Vi ska rösta fram de representanter vi vill se i riksdag, landsting och kommuner.

Är det viktigt att rösta? Ja, det är det ingen tvekan om! Jag ser det som en rättighet och plikt i den fina demokrati vi har förmånen att leva i. Här är det inte en enväldshärskare som styr, utan varje människa har lika värde och lika rösträtt.

Partierna har olika syn på vad som är viktigt att prioritera i Sverige. Alliansen har under lång tid prioriterat och även genomfört stora skattesänkningar. Det vänder vi oss starkt emot i Verdandi. Minskade resurser till vårt gemensamma drabbar alltid dem som har det sämst ställt. Ett starkt samhälle där alla har lika rätt till bra skola, vård och omsorg är den sociala rättvisans bästa vän.

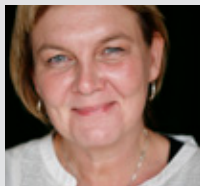
Vi vet att politiken kan vrida samhället mot mer jämlikhet. Den nuvarande regeringen har gjort mycket bra, men större insatser behövs. Regeringen har bl a:

- Sänkt pensionärsskatten.
- Ökat barnbidrag och underhållsstöd.
- Ökat resurser till skola, vård och omsorg.
- Ökat riksnormen för försörjningsstödet.
- Ökat tandvårdsstödet, mm.

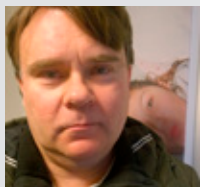
Sist men inte minst ska vi verka för att stödet till partier med rasistiska rötter inte får folkligt stöd. Främlingsfientliga partier har inget positivt att bidra med. Det enda de åstadkommer är att sprida rädsla och splittring mellan människor. **Verdandi är politiskt obundet, men det betyder inte att vi är opolitiska.**

RASKEN ANDRÉASSON
Förbundsordförande Verdandi

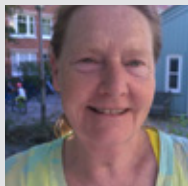
FOTO: ELINOR COLLIN



MARJA KOIVISTO
REDAKTÖR



MAGNUS BÅÅTH
VERDANDI SUNDBYBERG



CATRIN HANSEN
VERDANDI MALMÖHUS



LEYLA SÖZEN
VERDANDI FITTJA

Notiser



ANVÄND VERDANDIS SOCIALPOLITISKA PROGRAM!
HÄR HITTAR DU VERDANDIS KRAV FÖR ETT BÄTTRE
SAMHÄLLE.

SOCIALPOLITISKA PROGRAMMET – här är kraven för ett rättvist Sverige

**Verdandis kongress 2017
fattade beslut om ett nytt
Socialpolitiskt program och
ett antal krav för ökad rätt-
visa och ett bättre Sverige.**

Verdandi har krav på förbättringar
i frågor om till exempel ekonomisk
rättvisa, alkohol- och drogpolitik,
bostadspolitik, välfärdsfrågor, rasism
och främlingsfientlighet, med mera.

Du kan ladda hem programmet från
Verdandis hemsida: verdandi.se.

Använd gärna texterna som underlag
för lokala insändare och flygblad. ●





SÅ ARBETAR VI I VALET!

*2018 är ett valår då vi röstar fram de
partier och kandidater vi vill ska styra
i riksdag, kommuner och landsting.*

Verdandi är en partipolitiskt obunden organisation, men vi är inte opolitiska. För att uppnå social rättvisa är det viktigt att landet styrs av en regering som för en politik för rättvisa, jämlikhet och minskade klassklyftor.

Vi lever i en demokrati och det innebär en stor frihet men också ett stort ansvar. Varje människa räknas och har stor betydelse, liksom varje röst i valet räknas och har stor betydelse. Vi ska inte lämna över vår röst och låta andra bestämma.

Verdandi bjuder in till träffar där vi tar del av olika partiers program och diskuterar hur de ställer sig till Verdandis krav på sociala förbättringar.

*Faiza Rebandi,
Marie-Rose Elias,
medlem i Verdandi
Sundbyberg, Peter
Schilling, social-
demokraterna
Sundbyberg.*

*FAIZA REBANDI ÄR VERKSAM-
HETSLEDARE I VERDANDI
SUNDBYBERG. Hon har valt att
också engagera sig politiskt
i Socialdemokraterna (s) och står
i år på 32a plats på (s) lista till
kommunalvalet. "Jag ser hur
många viktiga beslut det tas
i politiken som gör skillnad.
Jag vill vara med och påverka
mer. Jag brinner för frågor om
social rättvisa. Det är för stor
skillnad i livsvillkor mellan fattig
och rik idag, vad gäller hälsa,
inkomst, boende, skola. Jag är
också mycket engagerad i kvinno-
frågor. Vi har en kvinnogrupp
i Verdandi Sundbyberg som fyller
tio år i år. När vi startade var vi
fem kvinnor, idag är vi över 100!*

Vi uppmanar familjer, vänner, verdandister, grannar och arbetskamrater att använda rösträtten, på valdagen den 9 september, eller genom möjligheten att förtidsrösta.

Om du har frågor kring valet är du välkommen att kontakta din Verdandi-avdelning. Många avdelningar ordnar skjuts för dem som har svårt att ta sig till vallokalen. Upp till kamp för demokratin och rättvisan! ●

#Metoo – för flickor

och kvinnor i missbruk,

kriminalitet och prostitution

Me too-rörelsen har tagit världen med storm och har också nått flickor och kvinnor i missbruk, kriminalitet och prostitution under hashtaggen #utanskyddsnät. Här vittnar samhällets mest utsatta grupper som drabbas av det grövsta sexuella våldet. Förövarna finns i alla samhällsklasser. Även bland dem som är satta att hjälpa dem som befinner sig i en utsatt position.

Text och foto: TT

” Vi är dom som ni kallat horsehäxor, tjackhoror och fyllekärringar. Vi är dom som ni män tagit er rätten att göra vad ni vill med. Vi är dom som får skylla oss själva när vi blir våldtagna och misshandlade.”

Så inleds upproppet från gruppen #utanskyddsnät, som ger röst åt några av de grupper av kvinnor som utsätts för det grövsta sexuella våldet.

Många berättelser har samlats in och en gemensam kravlista har lämnats över till socialministern. Kraven handlar om att kvinnor och icke-binära i aktivt drogberoende ska ha tillgång till skyddat boende, avgiftning och annat stöd utan att behöva ha män inpå sig.

Socialminister Åsa Regnér (f d, fr om

den 8 mars är Lena Hallengren jämställdhetsminister) medgav att det finns hål i regeringens politik när det gäller den här gruppen och hon lovade att regeringen ska uppmärksamma frågan och komma med lösningar framöver.

UNGA ÅR

Vittnesmålen berättar om grovt våld, gruppvåldtäkter och förnedring. Och förövarna finns i alla samhällsklasser.

– Det här är grupper som generellt får utstå den mest extrema typen av sexuellt våld. Det är saker som vi ”vanliga” människor inte ens kan föreställa oss, det är rent vidrigt, säger Simon Häggström, kriminalinspektör vid människo-

"Att dessa flickors och kvinnors vittnesmål kommer ut i ljuset är viktigt. Utan att förringa vad andra utsatts för måste vi slå fast att det här är en av de mest utsatta grupperna, och det handlar inte bara om verbala sexuella kränkningar eller sexuella ofredanden – utan om grovt sexualiserat våld som de lever med i sin vardag", säger Simon Häggström, Människohandelsgruppen, Polisens operativa avdelning.

handelsgruppen på Polisens nationella operativa avdelning (Noa).

För många har övergreppen börjat i unga år. Svåra känslor dövas med droger, som leder vidare in i kriminalitet och prostitution.

– Drogvärlden är ju som en skrattspegel av den vanliga världen. Det är precis samma problem, men du har ett gränslösare normsystem och då blir våldet grövre, säger Carin Holmberg, sociolog som forskat om mäns våld mot kvinnor i missbruk. Inom prostitutionen lever många med en ständig rädsla för att bli misshandlade, rånade och våldtagna.

OLIKA FÖRÖVARE

Men övergreppen får sällan konsekvenser för förövaren.

– Det här är inte en grupp kvinnor som går in på närmaste polisstation och anmäler

vad de utsatts för. De är alldeles för rädda och traumatiserade, säger Simon Häggström.

– Söker de hjälp finns risken för att utsättas för nya övergrepp, säger Carin Holmberg. Enligt henne finns förövarna inte bara i missbruks- och prostitutionsmiljön utan också på häkten, behandlingshemmen och i skolan – något även vittnesmålen berättar om.

– Dessa är även män de borde ha förtroende för, säger hon.

– Att dessa flickors och kvinnors vittnesmål kommer ut i ljuset är viktigt, säger Simon Häggström.

– Utan att förringa vad andra utsatts för måste vi slå fast att det här är en av de absolut mest utsatta grupperna, och det handlar inte bara om verbala sexuella kränkningar eller sexuella ofredanden –

utan om grovt sexualiserat våld som de lever med i sin vardag, säger Simon Häggström.

TANDLÖSA PÅFÖLJD

Men vittnesmålen måste också tas om hand. Ska det bli någon verklig förändring krävs det att politikerna agerar, anser han.

– Det får inte sluta med en kampanj.

Frågan man måste ställa sig är vad man kan göra för att skydda den här gruppen ännu mer, och då tänker jag framför allt på lagstiftning.

– Vi måste prata om huruvida det är rimligt att man får dagsböter, några tusen kronor, som påföljd när man köper sex. Eller att man kommer undan med att inte ens sitta i fängelse när man köper sex av ett barn. Lagarna är bra, men påföljderna är tandlösa, säger Simon Häggström.

De absolut värst drabbade, som kvinnor från exempelvis Rumänien och Nigeria som sitter fast på svenska lägenhetsbordeller, lär samtidigt inte fångas upp av uppropet, tror han.

– De som befinner sig allra längst ner på botten kommer sannolikt inte att höras. ●

Berättelser från #utanskyddsnät

- "När jag var 12 var jag för full och hade rökt brass och däckat i en säng. 3 'killkompisar' tog för sig och hade sex med mig."
- "Har levt ett hårt liv med kriminalitet och droger. I mycket tidig ålder blev jag såld och sexuellt utnyttjad vilket pågick under många år."
- "Drogs till 'farliga män' vilket resulterade i våld, misshandel och grova sexuella övergrepp."

- "Jag var fjorton år när jag blev inlåst i en lägenhet med en kille på ca 20 år och han våldtog mig hela natten. Hela tiden berättade han vilken liten bedrövlighaschfitta jag var och därför förtjänade denna 'behandling'. När jag äntligen på morgonen blev utsläppt sa han att jag inte skulle bry mig med att gå till polisen då ingen skulle tro mig i alla fall. Han hade rätt."

Fakta ME TOO

I oktober 2017 briserar Weinstein-skandalen i USA och hashtaggen #metoo tar fart på Twitter.

Några dygn senare pekas en rad kända män ut även här.

I Sverige växer me too-kampanjen snabbt och kvinnor inom en rad branscher vittnar om övergrepp och trakasserier. Till exempel inom rättsväsendet, politiken, musikbranschen, film- och teatervärlden.

Samtidigt fortsätter fler branscher att samla nya upprop, några av dem är dansare, restaurangbranschen, socialarbetare och lärare.

Hashtaggen #utanskyddsnät har samlat berättelser från de grupper som är överlägset mest drabbade av det sexuella våldet — flickor och kvinnor i missbruk, kriminalitet och prostitution.

#metoo



Jag, Daniel Blake

– en film om ett samhälle som stjälper istället för att hjälpa

Foto: Scanbox

Dags för filmkväll? Verdandisten rekommenderar varmt filmen *"Jag, Daniel Blake"* för gemensam filmkväll med efterföljande diskussion om sociala orättvisor.

Filmen av Ken Loach, en av Europas mest inflytelserika regissörer, vann välförtjänt Guldpalmen vid Cannes Filmfestival 2016.

Filmen handlar om den 59-årige snickaren Daniel (Dave Johns) som på grund av sjukdom blivit arbetslös. Enligt hans läkare bör han inte jobba, men enligt myndigheterna är han för frisk för att vara sjukskriven. Känns det igen?

Han får ingen sjukersättning och tvingas bli arbetssökande för att få statligt bidrag till sin försörjning. Daniels dagar fylls av besök hos myndigheter där väktare håller pli på de allt mer desperata hjälpsökande, blankethysteri och långa telefonköer.

Tillsammans med Katie (Hayley Squires), en arbetslös ensamstående mamma som också fastnat i fattigdom och en daglig kamp för mat på bordet, kämpar han för sin rätt mot myndigheterna. Vänskapen ger dem styrka att orka kämpa vidare mot ett sjukt system som oftast stjälper istället för att hjälpa de drabbade.

De sociala problemen i filmen känns igen från det krackelerande svenska välfärdssamhället och förutom de varma och fina skådespelarinsatserna och Ken Loach säregna förmåga att skapa spänning och humor av vardagshändelser, ger filmen många röda trådar till samtal om rättvisa och samhällsförändring.

Filmen kan beställas via biblioteket under den engelska titeln *"I, Daniel Blake"*. ●

Verdandi kräver en social bostads

FORSKAREN INGRID SAHLIN FÖRKLARAR VAD SOM HÄNDE NÄR DEN SOCIALA BOSTADSPOLITIKEN ERSATTES AV EN HEMLÖSHETSPOLITIK SOM I HUVUDSAK HAR LÄMPAT ÖVER PROBLEMEN I KNÄT PÅ KOMMUNERNA.

Under 2017 betalade Göteborgs stad och Malmö stad en miljard kronor vardera för olika nödlösningar för hemlösa.

Den förra regeringens hemlöshetssamordnare Michael Anefur föreslog i sin slutrapport en ny nationell strategi för att bekämpa hemlösheten eftersom endast en hemlöshetspolitik inte är tillräckligt. Det handlar också om hur bostadsmarknaden påverkar tillgången på bostäder.



***”Det behövs en
nollvision mot
hemlöshet!”***



CARINA DAHL, VERDANDI

politik



EMELIE ROSÉN, EKSAM

UR VERDANDIS SOCIALPOLITISKA PROGRAM:

- Verdandi kräver en utredning som upprättar sociala mål för bostadspolitiken.
- De allmännyttiga bostadsbolagen stärks och utvecklas.
- Hyresnivån efter renovering är så rimlig att hyresgästerna har råd att bo kvar.
- Underlätta och stimulera bostadsbyggande av hyresrätter till rimliga hyror.
- Bostadsbidrag ska utgå till alla ekonomiskt utsatta.
- Bostadsförmedlingar återinförs i kommunerna.
- Bestämt nej till marknadshyror.
- Kamp mot utanförskap och hemlöshet sker så att samhället först möter behovet av en bostad. Sedan kan annat stöd sättas in vid behov.

Det allmänna tar ansvar för att alla, inte bara de välbärgade och välfungerande, får någonstans att bo – och bo bra. Detta var kärnan i den sociala bostadspolitiken, som efter andra världskriget blev en viktig del av folkhemsbygget och ledde till att trångboddhet och hemlöshet var på god väg att försvinna under 70- och 80-talen. Men i början av 90-talet inleddes ett systemskifte mot en fri bostadsmarknad, där utsatta människor hamnar utanför. Forskaren Ingrid Sahlin vid Lunds universitet har följt och beskrivit den här utvecklingen.

TILLBAKA TILL EN SOCIAL BOSTADSPOLITIK

Hon arbetade själv i socialtjänsten innan hon blev forskare. 1996 lade hon fram sin doktorsavhandling *”På gränsen till bostad: avvisning, utvisning, specialkontrakt”* (2017), som handlar om 90-talets uppbrott från en social bostadspolitik och utvecklingen av kommunal hemlöshetspolitik, och har sedan följt utvecklingen som i mycket fortsatt åt fel håll. I antologin *”Den kantstötta välfärden”* beskriver hon i kapitlet *”Bostadsmarknad, bostadspolitik och hemlöshet”*, vad som hänt med alla människors rätt och möjlighet till bostad från 1945 till nu. Och hon efterlyser ett nytt bostadspolitiskt systemskifte – tillbaka till en social bostadspolitik. Men det blir inte lätt, konstaterar hon, eftersom en del förändringar som gjorts de senaste årtiondena är oåterkalleliga – som den stora omvand-

lingen av hyreslägenheter till bostadsrätter, särskilt inom allmännyttan (de kommunala bostadsbolagen).

MILJONPROGRAMMET

Just satsningen på allmännyttan var en gång ett mycket medvetet vägval i den viktiga bostadssociala utredning, som åren efter andra världskriget lade fram en rad förslag som genomfördes och fick stor betydelse. Istället för 1930-talets så kallade ”barnrikehus”, som byggdes för fattiga barnfamiljer, skulle både fattig och rik, och mittemellan, kunna bo i allmännyttan. Staten gav stöd till att bygga hyreslägenheter om de behövdes enligt kommunernas bostadsförsörjningsprogram, och kommunerna kunde som villkor för statliga lån begära att få förmedla de nya lägenheterna. I och med 1960-70-talens ”Miljonprogram” – en miljon bostäder på tio år – fick man faktiskt bukt med bostadsbristen.

Andra pusselbitar i den sociala bostadspolitiken var bostadsförmedlingarna som kunde ge social förtur till människor som var särskilt utsatta, och bostadsbidrag till dem som hade svårt att klara boendekostnaden.

Olof Palme inrättade på 1970-talet ett särskilt bostadsdepartement, för att hålla ihop frågorna om människors boende och Ingvar Carlsson blev den första bostadsministern.

Härbärgen för människor i hemlöshet och kategoriboende som ”ungkarlshotell” blev färre och så gott som försvann under den här tiden. Behovet av ”nöd-lösningar” minskade, när det fanns andra lösningar även för utsatta människor. På

”På 90-talet inleddes ett systemskifte mot en fri bostadsmarknad, där utsatta människor hamnar utanför.”

INGRID SAHLIN, FORSKAR OM HEMLÖSHET

80-talet kom nya reformer och satsningar. De första ROT-avdragen var inriktade på renovering, om- och tillbyggnad av hyreshus, som ett sätt att undvika allt för stora hyreshöjningar när äldre hyreshus rustades upp. En ny lag gav bostadsförmedlingen större möjlighet att anvisa lägenheter även hos privata fastighetsägare till bostadssökande utifrån behov – en politisk markering. Den kom inte att bli så mycket använd formellt men stärkte kommunernas förhandlingsposition i deras strävan att få fler bostäder att förmedla.

BOSTADSFÖRMEDLINGARNA SOM FÖRSVANN

Carl Bildts regering startade 1991 nedmonteringen av en bostadspolitik inriktad på allas rätt till en bra bostad – och började med att lägga ned bostadsdepartementet.

– Bostadsfrågorna har sedan dess ingått bland andra uppgifter för olika minister och varit splittrade på olika departement, och frågorna har inte fått samma tyngd, säger Ingrid Sahlin.

Nedmonteringen är ett pärlband av förändringar genom åren, under flera regeringar. Fastighetsägare fick 1991 större möjligheter att vräka störande hyresgäster – och till och med plikt att göra det. Bostadsanvisningslagen upphävdes och

när också de statliga lånen försvann lades de allra flesta bostadsförmedlingarna ner, eftersom kommunerna förlorade sin möjlighet att påverka fördelningen av lediga lägenheter. Statens stöd till byggande av hyreshus försvann, liksom ROT till hyreshus – medan ränteavdrag blev kvar för ägare till småhus och bostadsrätter. Färre hyreshus blev byggda.

En följd av den stora skatteomläggningen 1989-1990 var högre hyror. Människor som missgynnades av skatteomläggningen skulle kompenseras genom höjda bostadsbidrag, men istället genomförde Göran Perssons regering i slutet av 90-talet en kraftig begränsning av bostadsbidrag. Det motiverades som ett led i att minska budgetunderskotten, säger Ingrid Sahlin, men det fick till följd att det blev svårare för barnfamiljer med låga inkomster att få och behålla bostäder.

När en ny sorts ROT-avdrag infördes 2007 gällde det bara småhus och bostadsrätter. Tillsammans med ränteavdrag och avskaffandet av fastighets-skatten innebär det att den absoluta merparten av statens bostadssubventioner enbart går till dem som äger sina bostäder.

Läget förvärrades senare av att fastighetsägare och hyresgästföreningen

kom överens om att för nybyggda hyreshus gå ifrån bruksvärdesprincipen, där hyran i huvudsak utgår från fastighetens och lägenhetens standard, utrustning i lägenheten och gemensamma utrymmen. Närheten till centrum, kommunikationer etc vägs också in och har med tiden fått allt större betydelse. Istället för bruksvärdet kan man utgå från produktionskostnaderna och sätta högre hyror, så kallade presumtionshyror, för att fastighetsägaren under 15 år ska få tillbaka vad huset kostat att bygga. Detta system infördes 2006 i en lag som nu gäller till 2028, och det har inneburit väldigt höga hyror för nybyggda hyreslägenheter, särskilt i storstäderna.

ALLMÄNNYTTANS FÖRVANDLING

Ingrid Sahlin beskriver hur den sociala bostadspolitikens flaggskepp, allmännyttan, steg för steg har förvandlats, så att det idag oftast är svårt att se någon skillnad jämfört med privata hyresvärdar när det gäller att utestänga utsatta människor. Det här började redan på 80-talet, då företrädare för allmännyttiga bostadsföretag och deras organisation SABO började agera för att de inte skulle tvingas ta emot "problemfamiljer".

– Det var en konstig debatt, med en skräckpropaganda som hänvisade till Englands så kallade "social housing" – stora nedgångna bostadsområden med hus byggda för fattiga, säger Ingrid Sahlin. SABO varnade för att allmännyttan också skulle bli en form av "socialbostäder", istället för att vara

till för alla, och strävade efter att öka andelen hyresgäster från medelklassen.

En viktig del i systemskiftet bort från den sociala bostadspolitikerna var att politikerna på 90-talet började ställa krav på att allmännyttan skulle fungera mer affärsmässigt, vara som andra bostadsföretag. Och med det följde att man, som andra bostadsföretag, höjde trösklarna alltmer för bostadsökande – med krav på hur mycket man tjänade och referenser som visade att man aldrig misskött sig. Inte sällan började man i princip avvisa dem som uppbar försörjningsstöd (socialbidrag).

Allmännyttan har också minskat i storlek på många håll i landet. Inspirerade av Margaret Thatcher i England har kommunpolitiker sedan början av 90-talet sålt ut allt fler av sina hus till hyresgäster, som bildat bostadsrättsföreningar, eller till privata bostadsföretag. Och när allmännyttan under de här åren har byggt nya bostäder, har kraven på "affärsmässighet" medfört att man har byggt där det har lönat sig bäst, där man kan ta ut högre så kallade presumtionshyror. Det som allmännyttan handlade om när den kom till har försvunnit. Den är någonting annat, fastän ordet finns kvar...

Den här glidningen, från att vara ett sätt att värna rätten till bostad för alla, till kommunala företag som ska drivas affärsmässigt är sedan 2011 fastställd i lag. Ett argument för lagen var att EU inte tillät subventioner till bara vissa bostadsföretag – men det är inte hela sanningen. I alla EU-länder utom Sverige och två till finns statliga subventioner till hyresbostäder – men de förutsätter att de riktar sig

till underprivilegerade grupper. Det skulle vara möjligt även för Sverige.

Ingrid Sahlin förklarar att den nedmonterade sociala bostadspolitiken, som varit en nationell angelägenhet, nu ersattes av en "hemlöshetspolitik" som i huvudsak hamnade i knät på kommunerna. När dörrar till vanligt boenden stängdes för allt fler människor, så började socialtjänsten hyra lägenheter som de sedan hyrde ut i andra hand (sociala kontrakt) på särskilda villkor till hemlösa. Tanken var att andrahandshyresgästerna på sikt skulle få överta bostaden i första hand, men det har tyvärr visat sig att fastighetsägare ofta är ovilliga att medverka till detta. Och så uppstod den så kallade sekundära bostadsmarknaden som vuxit de senaste 25 åren. För dem som inte fick plats där, som väntade på sin tur, som misskött sig eller som socialtjänsten var osäker på, återuppstod härbärgen och andra kollektiva boenden, men kommuner placerar också människor i akut behov av tak över huvudet på hotell och vandrarhem. Så uppstod en så kallad bostadstrappa där människor steg för steg förväntades kvalificera sig för ett eget kontrakt.

Flera regeringar har på olika sätt satsat på hemlöshetsfrågan. Göran Perssons regering tillsatte en hemlöshetskommitté kring millenieskiftet, som uppmärksammade frågan, lyfte fram goda exempel – och kom med en del förslag som aldrig blev genomförda.

Fredrik Reinfeldts regering satte upp en tvåårig strategi mot hemlöshet 2007-09, med det vackra namnet "Hemlöshet – många ansikten, många ansvar".



Magnus Bååth, ordförande i Verdandi Sundbyberg,

"Min vän i Stockholm sa upp sin lägenhet och flyttade ihop med den kvinna som han älskade, men förhåll-

andet tog slut. Snart måste min vän flytta ut eftersom det är hennes lägenhet. Han vet inte vart han ska ta vägen. Efter att ha bott ett tag hos mig i min lilla lägenhet, har han nu hittat ett rum på tio kvadratmeter i en källare. Han är tacksam för att ha hittat tak över huvudet, men måste betala villans ägare 4 500 kronor i månaden för sina tio kvadrat. I samma källare bor ytterligare två personer. Det innebär att villans ägare, helt lagligt, tjänar 13 500 kronor i månaden på att hyra ut delar av sin källare. Så även om du är sköt-sam och har ett arbete, så kan det räcka med ett enda misstag för att stå utan bostad i dag-ens stenhårda bostadsmarknad. Jag tycker inte att det är rimligt. Det måste vara samhällets ansvar att bygga bort bostadsbristen. Det måste vara kommunernas skyldighet att säkerställa att alla invånare har en värdig bostad. Det gäller även om du inte alltid kan sköta dig, oavsett om du exempelvis har hamnat i någon form av missbruk.

Jag har själv varit hemlös. Det var hösten 1999 och jag flyttade till Stockholm på vinst och förlust. Jag hade inget arbete, ingen bostad, men jag var ung och våghalsig. Jag tänkte att det ordnar sig alltid. Det gjorde det också så småningom, men under några månader var jag helt utan bostad. Det var en mycket svår tid i mitt liv.

I Sverige idag blir ensamstående mammor bostadslösa och tusentals medborgare har inte ens tak över huvudet. Detta måste upphöra! Därför kräver Verdandi nolltolerans mot hemlöshet och en social bostadspolitik.

Den hade fyra vällovliga mål: alla i akut hemlöshet skulle garanteras "tak över huvudet" och fortsatt hjälp, det skulle bli färre intagna på institutioner som inte har ordnat boende efter utskrivning, lättare för alla i den sekundära bostadsmarknadens trappor att komma in på den ordinarie bostadsmarknaden – och antalet vräkningar minska. Men inga stora satsningar, i pengar eller lagar, följde med strategin. Det handlade om att "utveckla arbetssätt och arbetsorganisation för att finna uthålliga strukturer i arbetet mot hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden". En styrgrupp med representanter för SKL och olika statliga myndigheter fördelade 46 miljoner till 23 lokala utvecklingsprojekt i 16 kommuner. Mycket handlade om att få bättre samordning mellan olika aktörer.

Socialstyrelsen hade redan under några år dessförinnan delat ut pengar till liknande satsningar. En utvärdering av de samlade projektsatsningarna visade inte på några positiva resultat. Antalet människor i hemlöshet fortsatte att växa.

NATIONELL SAMORDNARE

Regeringen Reinfeldt följde senare upp arbetet med strategin med att tillsätta en nationell hemlöshetsamordnare, Michael Anefur. Han arbetade i två och ett halvt år, i stor utsträckning med att åka runt till 39 kommuner och uppmontra till lokala handlingsplaner med större och bättre insatser, som han sedan följde upp. 2014 kom hans slutrapport "*Bostad sökes*", med en rad slutsatser och förslag, där en röd tråd

är att "hemlöshetspolitik" inte är tillräcklig. Det handlar både om problem på individnivå och – om "hur bostadsmarknaden på olika sätt påverkar tillgången på bostäder rent allmänt, men också tillgången till på bostäder för resurssvaga och utsatta grupper".

För att komma till rätta med hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden krävs därför "ett delat, samhälleligt ansvarstagande".

Socialtjänsten kan inte klara det själv, utan måste samverka med stadsbyggnadsförvaltning, fastighetsägare (både allmännyttan och privata), intresse- och frivilligorganisationer och frågorna måste lyftas upp på kommunledningsnivå. Anefur rekommenderar en ny nationell strategi, och fortsatt satsning på nationell och regional samordning, med utbildning och kunskapsspridning, där länsstyrelserna skulle följa hur kommunerna arbetar med frågorna. Han lyfter fram viktiga orsaker till att hemlösheten ökar, som bristen på hyreslägenheter med överkomliga hyror, alla fastighetsägares allt högre krav för att släppa in en ny hyresgäst, och inlåsnings effekter i den sekundära bostadsmarknaden. Han föreslår att man ser över vilken roll allmännyttan har när det gäller det sociala ansvaret och efterlyser mer kunskap om hur kommunerna använder och kan använda ägardirektiv utifrån ett socialt perspektiv, så att allmännyttan bidrar till att leva upp till kommunens bostadsförsörjningsansvar.

I rekommendationerna ingick också att man borde utreda former av "sociala bostäder" (social housing), bostäder som är undantagna från den kommer-

”Hemlöshet är ett misslyckande för vårt samhälle. Alla ska ha någonstans att bo.”

MAGDALENA ANDERSSON, FINANSMINISTER

siella bostadsmarknaden genom lagar och regler och som är offentligt finansierade och riktade till vissa specifika, utsatta grupper. Detta behöver inte vara som de sjaviga engelska fattighusen, i andra EU-länder finns många olika sätt att arbeta med ”sociala bostäder”, insprängda i vanliga bostadsområden. Anefur kom också med andra rekommendationer, bland annat om ett regelverk för ökad trygghet i ”den sekundära bostadsmarknaden” och samhällsekonomiska analyser. Men regeringen Reinfeldt genomförde inte sina samordnares förslag.

REGERINGEN ENGAGERAR SIG

Stefan Löfvens regering satsar åter på stöd till att bygga hyreslägenheter, med det uttalade målet att det ska vara mindre och billiga lägenheter. Man talar om den största satsningen sedan miljonprogrammet.

– Det ska bli mycket intressant att se hur det går med den satsningen, vad den får för betydelse för de grupper som blivit utestängda, säger Ingrid Sahlin.

Regeringen har satsat på mer resurser för skuldsanering – en viktig fråga för många som är utestängda från den ordinarie bostadsmarknaden.

I september lanserade finansminister Magdalena Andersson, som engagerat sig för människor i hemlöshet, ett nytt stöd till kommunernas hemlöshetsarbete.

Under fyra år ska 25 miljoner kronor per år fördelas till de kommuner som har de största problemen, enligt socialstyrelsens kartläggning. Hon har följt med socialarbetare som besökt människor i akut hemlöshet och mött människor som i samband med en personlig livskris fallit utanför systemet. I intervjuer har hon bland annat sagt:

– Hemlöshet är ett misslyckande för vårt välfärdssamhälle. Alla ska ha någonstans att bo. Och det är i grund och botten kommunernas ansvar.

– Det är alldeles för många som inte har ett hem. Har man hamnat utanför bostadsmarknaden i våra storstäder är det svårt att ta sig in igen.

Många andra länder har en nationell strategi mot hemlöshet och utestängning som är kopplad till stora satsningar, goda erfarenheter finns på så nära håll som Danmark och Finland. Uppslag till en svensk strategi finns i Michael Anefurs slutrapport, hos hemlöshetsforskare och hos organisationer som Verdandi och Stadsmissionen. En sådan strategi kan inte bara handla om akuta åtgärder – utan måste också vara en början till ett nytt bostadspolitiskt systemskifte, från en politik för en marknad för bostäder, tillbaka till en social bostadspolitik. Och då är en god idé att titta på beståndsdelen i den sociala bostadspolitik som byggdes upp mellan 1945 och 1991. ●

Moralismen styr insatser mot HEMLÖSHET

Kommuner drar sig för att utan motkrav ge hemlösa en egen bostad, trots att metoden varit framgångsrik i kampen mot hemlöshet. Orsaken är inte bara bostadsbrist utan även moralism, enligt forskare.

Text: Maria Jansson, TT Foto: Christine Olsson, TT



John Arthur Ekebert försökte att få ett boende genom det som kallas "bostad först", men fick inte plats. Det är en modell där den som är hemlös får ett eget boende utan att andra krav ställs än att hyran ska betalas i tid och att man inte stör grannarna.

– Socialen borde se mer till att man har en bostad än på missbruket och vara lite mer humana, säger Ekebert.

Han bor nu i stället i en försökslägenhet, enligt den traditionella boendetrappan. Här ställs krav på den boende att vara drogfri eller gå i behandling och ett återfall innebär att han förlorar boendet och får börja om längst ner i trappan igen.

FAKTA

Bostad först och hemlöshet

Det fanns 2011 cirka 34 000 hemlösa i Sverige. Enligt fältarbetare har antalet ökat sedan dess. Läs en artikel om Socialstyrelsens kartläggning av hemlösheten 2017 på: verdandi.se.

"Bostad först" finns i 14 kommuner. Flest boende finns i Göteborg, Stockholm, Malmö, Helsingborg och Örebro. I Helsingborg kostar en natt på ett vanligt korttidsboende i kommunen sju gånger mer än en natt i ett bostad-först-boende.

En amerikansk psykolog, Sam Tsemberis, grundade modellen i New York under tidiga nittiotalet.

I Finland och Danmark är modellen nationell strategi. I Kanada får "bostad först" 50 procent av statens anslag mot hemlöshet.

Källa: CAN, Lunds universitet, Socialstyrelsen, Housing First, Boverket.



– Jag har klättrat i den här trappan i flera år, men mina vänner har klättrat en eller två gånger och sedan orkar de inte, säger John Arthur Ekebert.

Han säger att till skillnad från vännerna, har han varit motiverad att leva. Han har bland annat givit ut en fotobok om hemlöshet och har en blogg på nätet där han skriver om dessa frågor – www.ekebert.se.

– Men många orkar inte börja om i trappan igen. De orkar inte mentalt, de försöker bara överleva dagen.

I en utvärdering från Malmö har 87 procent av de som fått "bostad först" i staden också blivit kvar i boendet. Modellen har fått liknande resultat både i svenska och internationella studier. Den har också visat sig avsevärt billigare än andra boendeformer.

ÄR BILLIGARE

Även Socialstyrelsen föredrar modellen framför exempelvis trappstegsmodellen. Men trots det bodde 2016 bara cirka 150 personer i Sverige enligt modellen, och trappstegsmodellen är fortsatt standardmodellen i kommunerna. Samtidigt lever runt 34 000 personer i Sverige som hemlösa, enligt den senaste sammanställningen.

De flesta lever i tillfälliga boenden. Det främsta skälet till att "bostad först" inte sprids mer, menar de flesta, är på grund av den stora bostadsbristen. Men det är inte den enda förklaringen enligt forskare. Det finns fortfarande en stark tilltro till trappstegsmodellen och att krav och kontroll är nödvändiga i hemlöshetsarbetet, trots att det inte har stöd i forskningen, säger Arne Kristiansen, forskare vid Socialhögskolan i Lund.

MORALISM

Han anser också att det finns ett visst mått av moralism i detta, om vem som har rätt till en bostad. En del tänker att "man ska inte kunna få en lägenhet hur som helst" och har svårt att motivera att hemlösa ska få en bostad när samtidigt unga inte får det. Han efterfrågar en nationell strategi, liknande sådana som finns i Kanada, Finland och Danmark.

– Man har i många år pratat om hur viktigt det är att arbeta med evidensbaserade metoder, och nu när vi har det, en metod som ger bra resultat och som dessutom sparar pengar, ja, varför använder ni den inte? undrar han.

Läs gärna en längre intervju med forskaren Arne Kristiansen på: verdandi.se. ●

Carina Dahl, Verdandi Örebro och Emelie Rosén, Eksam skriver om arbetet mot hemlöshet.

”Det behövs en **NOLLVISION** mot hemlöshet”



”**Vi skriver 2018 och hemlösheten** är ett stort problem i Sverige. Socialstyrelsens mätning i maj 2017 visar att hemlösheten inte har minskat sedan föregående mätning 2011. Örebros siffror visar att det endast är 14 personer som är i akut hemlöshet. Mätningen görs under en vecka. Tanken är god sett ur ett myndighetsperspektiv, men vad säger siffrorna? De visar hur många som finns i hemlöshet just nu och som vi känner till. Men den dolda hemlösheten, som vi vet är stor, räknas inte och är svår att uppskatta.

Vem är då hemlös?

Kvinnan som sover på allmän toalett räknas så klart som hemlös. Men enligt Socialstyrelsen räknas långt fler som hemlösa, även om situationen för de flesta inte är lika akut. En grupp som ökar är de som bor inneboende. För många är det en stressande situation då de ofta är beroende av att släktingar och vänner ställer upp och inhyser dem. Vi vill belysa situationen för alla människor som inte har möjlighet att få ett eget förstahandskontrakt.

Nätverket för sociala frågor i Örebro

består av en sammanslutning av föreningar som vill lyfta fram, synliggöra och motverka faktorer och samhällsförhållanden som bidrar till att skapa fattigdom. Genom våra respektive verksamheter kommer vi i kontakt med människor som på olika sätt lever i hemlöshet. Det handlar om människor som är förevisade till en allmän toalett men också dem som bor hemma hos ett vuxet barn. Vi efterfrågar vad Örebro kommun gör för att motverka att fler människor utesluts från den ordinarie bostadsmarknaden. Hemlöshet är ett struk-

turellt problem som inte enbart bör omformuleras till att bli individärenden.

Men vad är orsaken till att människor utesluts från bostadsmarknaden?

Boverket har i sin rapport ”Trösklar till bostadsmarknaden” påpekat att i tider av hårdare konkurrens om bostäder ställs högre krav på potentiella hyresgäster. Detta innebär att kraven är föränderliga och att det är de resurssvaga som får ta smällen. Det blir enkelt att lägga problemet hos den enskilde och mena att om denne skött sig bättre och inte haft skulder skulle denne haft möjlighet att få en bostad. Nu får människan helt enkelt stå sitt kast. Att straffa den som redan har det svårt gör varken den enskildes liv eller samhället bättre. Konsekvenserna av detta får kanske till och med betalas i form av vård längre fram. För personer i akut hemlöshet är många gånger den psykiska ohälsan och missbruket det som tar överhand och livet kraschar totalt, men vem skulle inte riskera att hamna i den situationen om man inte har en bostad?

Rätten till en egen bostad är en grundläggande mänsklig rättighet.

Om rätten till en bostad tillgodoses kan även andra åtgärder lyckas. Exempelvis är det svårt att upprätthålla en familjerelation om det enda boende som erbjuds (oftast män) är på hårbärge. Barn ska räknas som hemlösa även om en förälder har boende. Nätverket för Sociala frågor i Örebro fortsätter kampen för en ”Nollvision mot hemlöshet” och är förväntansfulla inför ett utökat samarbete med Örebro kommun och fastighetsägare. ●

Din rätt till en BOSTAD

Regeringsformen är en del av Sveriges grundlag, och i andra kapitlet, första paragrafen, står det att det allmänna särskilt ska trygga rätten till hälsa, arbete, bostad och utbildning och verka för social omsorg.

Bostadsförsörjningslagen stadgar att varje kommun ska planera bostadsförsörjningen i syfte att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder. Riktlinjer för bostadsförsörjningen ska antas av kommunfullmäktige under varje mandatperiod. Lagen anger också att kommunen ska ordna bostadsförmedling – om det behövs. Men idag anser de flesta kommuner att det inte behövs...

Socialtjänstlagen anger att socialnämnden i sin verksamhet ska främja den enskildes rätt till arbete, bostad och utbildning, och att kommunen har det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp de behöver. Socialnämnden ska göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen och medverka i samhällsplaneringen. Socialtjänstlagen säger att man ska beakta vad barnets bästa kräver, vid åtgärder som rör barn och den paragrafen bygger på FNs barnkonvention, artikel 27, 3 §, som tar upp barns rätt till bostad:

”Konventionsstaterna skall i enlighet med nationella förhållanden och inom ramen för sina resurser vidta lämpliga åtgärder för att bistå föräldrar och andra som är ansvariga för barnet att genomföra denna rätt och skall vid behov tillhandahålla materiellt bistånd och utarbeta stödprogram, särskilt i fråga om mat, kläder och bostäder”.

I socialstyrelsens vägledning för arbete mot hemlöshet, ”En fast punkt”, står det att ”barnets bästa” när det gäller bostad innebär att ”undvika ofrivilliga flyttningar och en osäker boendesituation”: ”Barnets bästa kräver också stabilitet i relationen till förskola, skola och kamratgrupp.”

Uppväxtplatsen har stor betydelse för oss. Det är här vi börjar utveckla vår förståelse för omvärlden. Tidsperspektivet är också annorlunda för barn. Ett år är en relativt kort tid i en vuxen persons liv, medan ett år i ett barns liv får en helt annan innebörd.

De hemlösa barnen i Sverige är mestadels varken gatubarn eller barn som tvingas sova ute. De flesta lever tillsammans med sina föräldrar eller med en av dem. Men de har inget som de kan kalla ett eget hem, till exempel för att de bor i någon form av tillfälligt kategori- eller hotellboende. Boendet blir då en markering av utanförskapet, och barnen upplever detta som mycket påfrestande. ●

*Ola Bosshammar och
Susanne Olofsdotter
arbetar som vägledare
hos Verdandis Bostad
Först i Örebro.*



Bostad Först

– från New York till Örebro

Redan för 25 år sedan satsade organisationer som arbetade mot hemlöshet i New York på att erbjuda människor som levt länge i hemlöshet en trygg bostad i kombination med stödjande insatser.

Detta arbetssätt, byggt på tilltro och respekt, gav mycket bättre resultat än andra arbetssätt. Via Tyskland spred sig metoden till en rad länder i Europa, och även här har den fungerat mycket bra, med 85-90 procent som bor kvar.

Verdandi Örebro arbetar med metoden i en ekonomisk förening och i samverkan med kommunen.

I Sverige väckte hemlöshetsforskare i Lund på en konferens 2009 intresset hos ett antal kommuner och först ut var Helsingborg som startade med ett försök 2010 .

Sedan 2013 är det en ordinarie del av hemlöshetsarbetet, och den har vuxit i omfattning, även om den fortfarande är en mindre del.



Framförallt har metoden etablerats i de tre storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö, liksom i en rad av landets största kommuner. På flera håll samarbetar kommunerna med ideella organisationer.

SEX PRINCIPER FÖR BOSTAD FÖRST

Metoden Bostad Först bärs upp av sex grundläggande principer:

- En bostad är en grundläggande mänsklig rättighet.
- Alla klienter ska bemötas med respekt, värme och medkänsla.
- Lägenheterna ska vara utspridda i det vanliga lägenhetsbeståndet.
- Bostad och behandling ska vara separerade från varandra.
- Klienten har självbestämmanderätt.
- Arbetet ska orienteras mot återhämtning och skadereduktion.

Det forskningen visar är att människor behöver ett tryggt boende för att kunna göra något åt sina livsproblem. Och det är också utgångspunkten för den satsning Verdandi Örebro gör i en ekonomisk förening för att driva metoden. Bostad Först Verdandi i Örebro har verkat i fem år och arbetar med att erbjuda människor som levt länge i akut hemlöshet en egen lägenhet, kombinerad med frivilliga och individuellt anpassade stödsatser.

Tillsammans med tre vägledare arbetar verksamhetsledaren Anna-Lena Lindqvist med att stödja hyresgäster i lägenheter hos Örebrobostäder.

– Bostad Först riktar in sig på människor som haft långvariga problem med hemlöshet, i kombination med missbruk och/eller psykiska problem. Vanligast är att den som får hjälp av Bostad

Först tidigare har bött på ett härbärge. För att delta i Bostad Först får man inte vara aktuell för andra typer av ”sociala bostäder” i den

traditionella bostadstrappan för människor i hemlöshet, som exempelvis övergångsbostad eller skuldsaneringslägenhet. Bostad Först står för en hyresgaranti under en första period. Men målet är att de boende ska få ett eget, vanligt kontrakt.

Kraven på deltagarna är att betala hyran i tid och att inte uppträda störande. De måste inte genomgå någon behandling. Men de måste ha en uppriktig vilja att förändra sin situation och en gång i veckan under två år ta emot besök från en vägledare, som ger socialt stöd utifrån individernas behov.

– Det kan innebära att gå och fika eller handla tillsammans, eller att vi stöttar vid besök hos sjukvård och socialtjänst.

– Sedan 2013 har 26 personer varit inskrivna i verksamheten, sju



Anna-Lena Lindqvist, är verksamhetsledare på Bostad Först i Örebro.

har skrivits ut på grund av obetald hyra eller störningar. Tio personer har skrivit egna kontrakt. De kommer fortfarande in ibland och hälsar på. Ibland behöver de hjälp exempelvis med att fylla i olika papper.

Vägledarna samverkar med andra som har kontakt med personen – allt från skuldsaneringsrådgivare och sjukvård, till familj. Och en viktig del i stödet är de dagliga verksamheter som sedan tidigare finns inom Verdandi, frukost, lunch, utflykter och olika aktiviteter.

– Kamratstödet som finns här ger möjlighet för människor att få en gemenskap, de kan skapa nya sociala kontakter. Men det är förstås inget tvång att delta, det är upp till varje person, säger Anna-Lena.

Redan i en utvärdering efter de två första åren konstaterade utvärderaren Pia Aronsson, forskare och lärare i socialt arbete, att "Bostad Först" har uppnått goda resultat och att verksamheten genererar såväl humanitära som samhällsekonomiska vinster: "Efter många år i kronisk hemlöshet har flera av hyresgästerna förändrat sina liv från att i princip ha bott på gatan till att få ett hem. Samtliga har minskat sin

konsumtion av alkohol och droger. Flera har gått från arbetslöshet till fast arbete och sysselsättning."

EN MÄNSKLIG RÄTTIGHET

Anna-Lena Lindqvist berättar att hon blev intresserad av Bostad Först efter en föreläsning som hon var på när hon var anställd i socialtjänsten:

– Jag arbetade med bostadssociala kontrakt, men med villkor som drogfrihet för att få rätt till en bostad. Jag ansåg att det är en mänsklig rättighet att ha en egen bostad. Mina värderingar stämde inte överens med det arbete som jag utförde på socialtjänsten. I mitt arbete på Bostad Först har jag fått förmånen att hjälpa människor utifrån deras önskan om stöd. Jag hoppas att fler kommuner ska upptäcka att det här är en fungerande metod.

– Det så många av våra boende som lyckats få ett eget kontrakt på bostad. Det handlar om människor som levt i utanförskap väldigt länge. Ett hinder för satsningen är helt klart bristen på bostäder. Det hoppas jag på ska bli bättre, så att vi får möjlighet att hjälpa fler. ●

TEXT: MATS UTBLUT

Verdandisten är en medlemstidning för medlemmar i Verdandi.

Ansvarig utgivare: Rasken Andréasson

Redaktör och form: Marja Koivisto

Tryck: Åtta45, Stockholm

Text och foto: av Marja Koivisto, om annan byline ej anges.

För insänt ej beställt material, ansvaras ej. Verdandi delar nödvändigtvis inte alltid alla skribenters åsikter som framförs i tidningen.

Verdandikongressen 2017 fattade beslut om att arbeta för att stärka sitt insomnade ungdomsförbund. Nu arbetar Therése Andréasson i Ungdomsprojektet som reser runt i landet och peppar ungdomar att starta nya Verdandi-avdelningar.

“De unga måste få mer makt och inflytande”

Therése Andréasson åker runt i landet med uppdraget att starta nya ungdomsavdelningar. Verdandisten följer med när den nya avdelningen Verdandi Kallhäll Ungdom bildas och genomför sitt första styrelsemöte.

- Det är jetski, säger den nyvalde ordföranden Hassan Mohammed. Vilket betyder riktigt bra bland ungdomar.*
- Vi gör det här för det behövs mer gemenskap här i området.*



Det märks att Hassan, Jibril, Fartun, Abdulaziz och Roble känner kärlek för sitt bostadsområde Termovägen i Lilla Ulvsätra, Kallhäll. Några av ungdomarna har bott här sedan barndomen, andra några år sedan de fått uppehållstillstånd i Sverige.

– Det är fina lägenheter och grönområden, men det dåliga är att det inte finns något att göra här för barn och ungdomar. Det är få samlingslokaler och aktiviteter. Det är bara skolans idrotts-hall som är öppen ibland och då brukar vi spela fotboll där. Men ungdomar behöver så mycket mer för att må bra och vara sociala. Annars drar de in till stan och kanske hamnar i trubbel eller hittar på dåliga grejer, säger Hassan Muham-ed, som numera är nyvald ordförande i föreningen Verdandi Kallhäll Ungdom.

Hassan Muhameds syster Fartun Gaal är också med i den nya Verdandi-avdelningen.

– Vi har stora planer för verksamheten. Men det krävs att vi får en del resurser om vi ska kunna genomföra det vi vill. Vi tänkte börja med gemensamhets-aktiviteter som till exempel bakning och matlagning, läsläsning, spela spel och bjuda in föreläsare i olika intressanta ämnen, säger Fartun Gaal.

– Vi behöver också studera hur en folkrörelse fungerar. Vi kan verkligen inte allt om hur till exempel en styrelse ska arbeta, säger Hassan Muhamed.

Therés Andréasson, som är projektledare för Verdandis Ungdomsprojekt, är praktiskt taget född in i Verdandi. Det hela började med ett sommarläger med Verdandi för familjen Andréasson och

sedan olika aktiviteter i kvartersloka-len hemma i Sylte, Trollhättan. Hela familjen blev engagerad, så pass så att idag är pappa till och med förbunds-ordförande.

– Jag önskar att alla barn fick upp-leva gemenskapen i Verdandi. Vuxna och barn som gör roliga aktiviteter till-sammans och ställer upp för varandra.

– Det bästa med Verdandi tycker jag är värderingen att alla människor kan drabbas av problem och att de går att lösa om vi hjälps åt. En människa är inte bara ett problem, som till ex-empel alkoholist eller narkoman. Som människa har man ett brett spektrum av tillgångar och möjlig-heter. Det gäller bara att få kraften och möjligheten att ta dem i bruk.

MÅNGA UNGDOMAR STÅR HELT UTAN STÖD

Therés Andréasson arbetar till var-dags som behandlingsassistent på ett SIS-boende i Vänersborg.

– Det är ett givande arbete men ibland också väldigt tufft. Många av våra intagna mår inte bra och det tar sig ofta uttryck i aggression och frustration.

– Jag blir också så ledsen och be-rörd många gånger när jag läser en del tjejers journaler där man svart på vitt kan se hur ensamma och utläm-nade de är med sina problem. Till ex-empel kan det stå att personen har en mamma som är död, en pappa som knarkar, inga syskon eller släktingar och den enda vännen är intagen på ett SIS-boende i Stockholm.



Nya styrelsen i Verdandi Kallhäll Ungdom: Jibril Hassan, Abdulaziz Ali, Hassan Muhamed, ordförande, Fartun Gaal och Therés Andréasson, projektledare för Verdandis Ungdomsprojekt.

– Ofta tänker jag på att världen skulle vara så mycket bättre om den organiserades mer enligt Verdandis värderingar, det vill säga att se hela människan och inte bara det akuta problemet.

Utöver sitt arbete som behandlingsassistent jobbar Therés Andréasson med att väcka Verdandis insomnade ungdomsförbund. Målet är att ungdomsavdelningar ska bildas på minst tre orter till att börja med. Projektet, som är tänkt att vara treårigt, stöds av myndigheten för samhällsfrågor (MUCF). Projektet startade i augusti 2017 och genomförs det första året i Stockholm, Örebro och Trollhättan. Under år två ska det tillkomma ytterligare tre orter.

– Min roll är att stötta ungdomar som är intresserade av att starta verksamhet i sitt bostadsområde. Det kan handla om att hjälpa till med att bilda en styrelse och det pappersarbete som krävs, den demokratiska processen men också praktiska saker som att hitta en bra lokal för verksamheten.

– Idag har föreningen Verdandi Kallhäll Ungdom sitt första styrelsemöte och klubbar bildandet av den nya föreningen och styrelsen. Nyvalde ordförande Hassan Mohamed tackar för förtroendet och lovar att göra sitt bästa.

– Behovet av en Verdandi-förening är stort här på Termovägen. Många ungdomar söker social gemenskap och aktiviteter. En del behöver hjälp med skolarbetet. Det är väldigt begränsat med gemensamhetsaktiviteter här. Det vill vi försöka ändra på. Det kan betyda mycket för många barn och ungdomar.

Till vardags pluggar Hassan Mohamed till ingenjör.

– Jag jobbade tidigare som byggnadsarbetare och det var bra, men det var tufft på vintern. Alla byggjobbare ska ha cred för det arbete de utför vintertid.

– Nu vill jag utvecklas ändå mer. Mina studier och uppdraget i Verdandi känns helt rätt. ●

1



1 Hassan Mohamed, nyvald ordförande i Verdandi Kallhäll Ungdom och Thérés Andréasson, projektledare för Verdandis framtidsprojekt Ungdom. "Det är roligt med förändring och ny-tänk i Verdandi-organisationen", säger Thérés. "Vi måste följa utvecklingen i samhället för att vara relevanta."

2



2 Den nya föreningen lånar lokal av Hyresgästföreningen. "Den fungerar bra för oss", säger Hassan Mohamed. "Men för att lyckas med en långsiktig verksamhet behöver vi ett fast kontrakt."

Den nya styrelsen bildas under det första styrelsemötet i föreningen. Det är många ritualer i ett folk-rörelsearbete. Det handlar om demokrati. "Men vad betyder egentligen parentation?"



“Folkrörelserna ska ge hopp och bryta maktlöshet”

Här träffas den operativa arbetsgruppen för möte i Rinkeby Folkets Hus. Från vänster Faaid Ali-Nuur, ABF, Kristina Bergman, Unga Örnar, Zaynab Ovahabi, ABF, Jonas Ivman, LO, Magnus Bååth, Verdandi, Viktor Tilling och Eilyas Hassan, Hyresgästföreningen.

***Ett nytt, långsiktigt samarbete har påbörjats mellan ett antal folkrörelser med gemensam värdegrund för att mota ökade klassklyftor, rasism och ge fler möjlighet till deltagande och inflytande. Det är Verdandi, LO, Folkets Hus och Parker, Hyresgäst-föreningen, ABF och Unga Ör-
nar som gör en gemensam satsning.***

TEXT: KERSTIN KÄLLANDER

Klassklyftorna ökar. Populistiska, rasistiska och exkluderande krafter ökar kraftigt i Sverige och omvärlden. Många känner sig inte delaktiga i samhället och ser inte möjligheter till demokratiskt inflytande. Ojämlikheten påverkar även människors hälsa och livslängd.

Nu vill flera folkrörelser med rötter i arbetarrörelsen och med gemensamma grundvärderingar hitta lösningar för att organisera och kraftsamla människors engagemang. Målsättningen är att skapa en gemensam, långsiktig strategi för ett varaktigt och hållbart engagemang lokalt, där folkrörelsens organisationer är en självklar samlande kraft.

Det är Verdandi, LO, Folkets Hus och Parker, Hyresgästföreningen, ABF och Unga Örnar som samarbetar i ett långsiktigt arbete. Organisationerna vill gemensamt skapa bättre möjligheter och resurser för att möta människors engagemang och vilja att organisera sig i bostadsområden, folkbilda och bidra till att fler människor får makt över sina liv och möjlighet till inflytande i samhällsutvecklingen. Folkrörelserna ska ge hopp, glädje och framtidstro och vara en kraft för att bryta människors maktlöshet.

FYRA ORTER

Arbetet ska bedrivas på fyra orter inledningsvis. De aktuella orterna är Malmö/Rosengård, Stockholm/Rinkeby, Borlänge/Tjärna ängar samt

Eskilstuna. Fyra orter där modeller och goda exempel ska skapas för att sedan spridas vidare i till andra orter och i respektive organisation. Varje ort kommer att utgå från sitt unika utgångsläge och förutsättningar för att forma hur samarbetet och arbetet ska genomföras.

ARBETSFORMER

En ledningsgrupp för styrning av samarbetet har bildats och består av ordförande och högste tjänsteman från de sex organisationerna. Styrgruppen leder det strategiska arbetet.

En projektgrupp med en eller två ombudsmän från varje organisation arbetar operativt med att få igång samverkan på de fyra orterna. Projektgruppen kommer under våren att besöka de fyra orterna för att träffa lokala representanter och diskutera möjliga arbetsformer.

Förhoppningarna med denna ambitiösa satsning är att folkrörelserna tillsammans ska kunna använda de gemensamma resurserna mer effektivt och kraftfullt och skapa plattformar och mötesplatser som förenar människor med olika bakgrund och över åldersgränser.

Tillsammans kan starka folkrörelser skapa förutsättningar för ett bättre Sverige, som vilar på demokratisk grund, med minskade klassklyftor och ett samhälle där människors lika värde är självklart ●

Mingel

Foton från Verdandis verksamhet. Välkomna att skicka in egna bilder för publicering.



VERDANDI ESKILSTUNA UTÖKAR SIN VERKSAMHET

Eldsjälarna i Verdandi Eskilstuna har nu invigt sin andra lokal. Numera har de verksamhet både i centrum, på Hallströmsgatan och i Frösunda, på Björkhultsvägen. Årets verksamhet handlar mycket om aktiviteter inför valet och medlemsvärvning. Bilden är från invigningen av den nya lokalen: *Peter Norberg, Marko Liikanen, Gunilla Andersson* samt *Lennart Eriksson och Anne Stringberg* från förbundsstyrelsen.



JAN EDLING ÅKER PÅ POLITISK DEBATTURNE I VALRÖRELSEN

"VI BEHÖVER ALLA GÖRA VÅR DEL FÖR EN BRA VALRÖRELSE", SÄGER JAN EDLING.
"MIN INSATS BLIR EN POLITISK DEBATTURNE SOM ARRANGERAS VIA ABF."
KONTAKTA ABF OM NI VILL ATT JAN, FRÅN VERDANDI BOTKYRKA, SKA KOMMA TILL ER ORT.



CAMILLA CRAAS – NY PÅ VERDANDI STOCKHOLMS DISTRIKT

Verdandi välkomnar *Camilla Craas* som ny verksamhetsledare på Verdandi Stockholms distrikt. Camilla har tidigare arbetat inom handikapp- och idrottsrörelsen.
"Jag har hittills bara hunnit besöka ett fåtal avdelningar men är redan imponerad av det arbete jag ser", säger Camilla.

NORDISK SAMVERKAN BESÖK AV FINSKA VERDANDI

Finska Verdandi besökte Verdandiförbundet i mars 2017, bland annat för diskussioner om framtida samverkan. I Finland har alkoholkonsumtionen ökat de senaste åren, troligtvis på grund av lagförändringar för ökad tillgänglighet, till exempel säljs öl med 5,5 % alkoholhalt i livsmedelsbutiker. Det är även tillåtet att köpa med sig alkohol hem från krogen.



Den finska delegationen besökte Verdandis verksamhet i Hallonbergen, där Faiza Rebandi, längst ner till höger på bilden, berättade om avdelningens verksamhet, bland annat kvinnogruppen som träffas varje vecka och som fyller tio år i år, gemensam matlagning och helgfiranden.

Skicka in dina Verdandi-bilder till Verdandistens mingel. Digitala och högupplösta bilder. Kom ihåg att fråga eventuella personer på bilden om de säger ja till att bli publicerade i Verdandisten. Publicerade bilder belönas med en Verdandi t-shirt. Uppge om du vill ha M, L eller XL. Skicka till: marja.koivisto@verdandi.se.



Krysset

				RACKAR- UNGE MEN OCKSÅ EM- BRYO	VISA TÄND- ERNA	↓	VILL VI ATT DE SOCIALA ORÄTT- VISORNA SKA		
					STÅR DET PÅ AV- KNAPPEN				
					TALL				
				HAMRIN MED BOLLEN	↗				MED MORA- LISKA KOMPAS- SER
				↳					
FÅR- LÅTE		KU- LING	PLYMÅN	↓	VILO- PAUS				
FAST- STÅLLA			PLACERADE		OOLONG				
↓							KF-BLAD		
							GERHARD, REVKYKUNG		
						SÖDER- KILLE			
↳						UTSLAGS- PLATS			
TJATADE			↓	REPTIL	RESER- VOAR				
HON- GRIS				GRIPA	LEDER VERK				
↳									
FEST- TÅGEN	→								

Lös krysset och skicka in till Verdandi, Fatbursgatan 8, 117 58 Stockholm. De tio först öppnade lösningarna vinner en Verdandi-mössa. *Lycka till!*



ORGA- NISERA DIG!

Verdandi kämpar för social rättvisa och ett samhälle fritt från alkoholskador och droger. Alla människor behövs och har potential att bidra till ett bättre samhälle.

Verdandi vill skapa mer gemenskap och solidaritet. Ingen ska behöva leva i ensamhet eller isolering.

Välkommen till Verdandi! Du blir enkelt medlem. Kontakta din lokala Verdandi-avdelningen eller anmäl dig på vår hemsida: verdandi.se.



gemenskap
solidaritet
● verdandi

● verdandi